

Omaishoidon tuen myöntämisperusteet

Aikuisten hoito

2021

Hyväksytty sosiaalilautakunnassa 11.12.2019

**KORSHOLM
MUSTASAARI**

Omaishoidon tuki

Omaishoidolla tarkoitetaan vanhuksen, vammaisen tai sairaan henkilön hoidon ja huolenpidon järjestämistä kotiloissa omaisen tai muun hoidettavalle läheisen henkilön avulla.

Omaishoidon tuki muodostuu sosiaalipalveluista, jotka kunnan tulee järjestää määrärahojensa puitteissa. Omaishoidon tuki on kokonaisuus, joka muodostuu

- hoidettavalle annettavista tarvittavista sosiaali- ja terveyspalveluista
- omaishoitajalle annettavasta hoitopalkkiosta
- omaishoitajalle annettavasta vapaasta ja omaishoitoa tukevista palveluista.

Kunta päättää hoitopalkkioiden tasosta ja omaishoidon myöntämisperusteista.

Omaishoidon tuen tarkoituksena on tukea hoidettavan mahdollisuuksia asua kotona.

Tavoitteena on pystyä vastaamaan hoidontarpeeseen ja korvata omaishoidon tuella hoidettavan ympärivuorokautinen palveluasuminen tai laitoshoido.

Tuen myöntämisedellytykset

Kunta voi myöntää omaishoidon tukea seuraavin edellytyksin:

- 1) Henkilö tarvitsee alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi kotiloissa hoitoa tai muuta huolenpitoa.
- 2) Hoidettavan omainen tai muu hoidettavalle läheinen henkilö on valmis vastaamaan hoidosta ja huolenpidosta tarpeellisten palveluiden avulla.
- 3) Hoitajan terveys ja toimintakyky vastaavat omaishoidon asettamia vaatimuksia.
- 4) Omaishoito yhdessä muiden tarvittavien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen kanssa on hoidettavan hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden kannalta riittävää.
- 5) Hoidettavan koti on terveydellisiltä ja muilta olosuhteiltaan siellä annettavalle hoidolle sopiva.
- 6) Tuen myöntämisen arvioidaan olevan hoidettavan edun mukaista.

Omaishoidon tuen myöntäminen edellyttää, että hoidettava tarvitsee ***jatkuvasti ja runsaasti apua päivittäisissä toiminnoissa, jotta hän voi asua omassa kodissaan.*** Tuella korvataan ympärivuorokautinen huolenpito ja muita avopalveluja. Omaishoidon tukea ei näin ollen myönnetä kunnan palveluasumisen piiriin kuuluville hoidettaville. Omaishoidon tukea ei myönnetä myöskään henkilöille, joiden avuntarve kohdistuu pelkästään asiointi- ja kodinhoitotehtäviin.

Omaishoidon tuen myöntämisperusteet

Omaishoidon tuki on tarveharkintainen palvelu. Seuraavassa kuvataan hoidontarpeen arviointiprosessia sekä omaishoidon tuen myöntämisperusteita.

Hoidontarpeen arviointi

Hoidontarve selvitetään aina yksilöllisesti. Kotikäynnin aikana arvioidaan monipuolisesti hoidettavan ja hoitajan toimintakykyä ja resursseja.

Hoidettavan hoidontarpeen arvioinnissa käytetään RAI Screener Oulu -arviointimenetelmää, johon sisältyy useita kysymyksiä, joiden avulla selvitetään luotettavat, testatut mittarit. Tällä tavoin hoidettavan toimintakyvystä ja omatoimisuuteen vaikuttavista seikoista saadaan monipuolinen kuva.

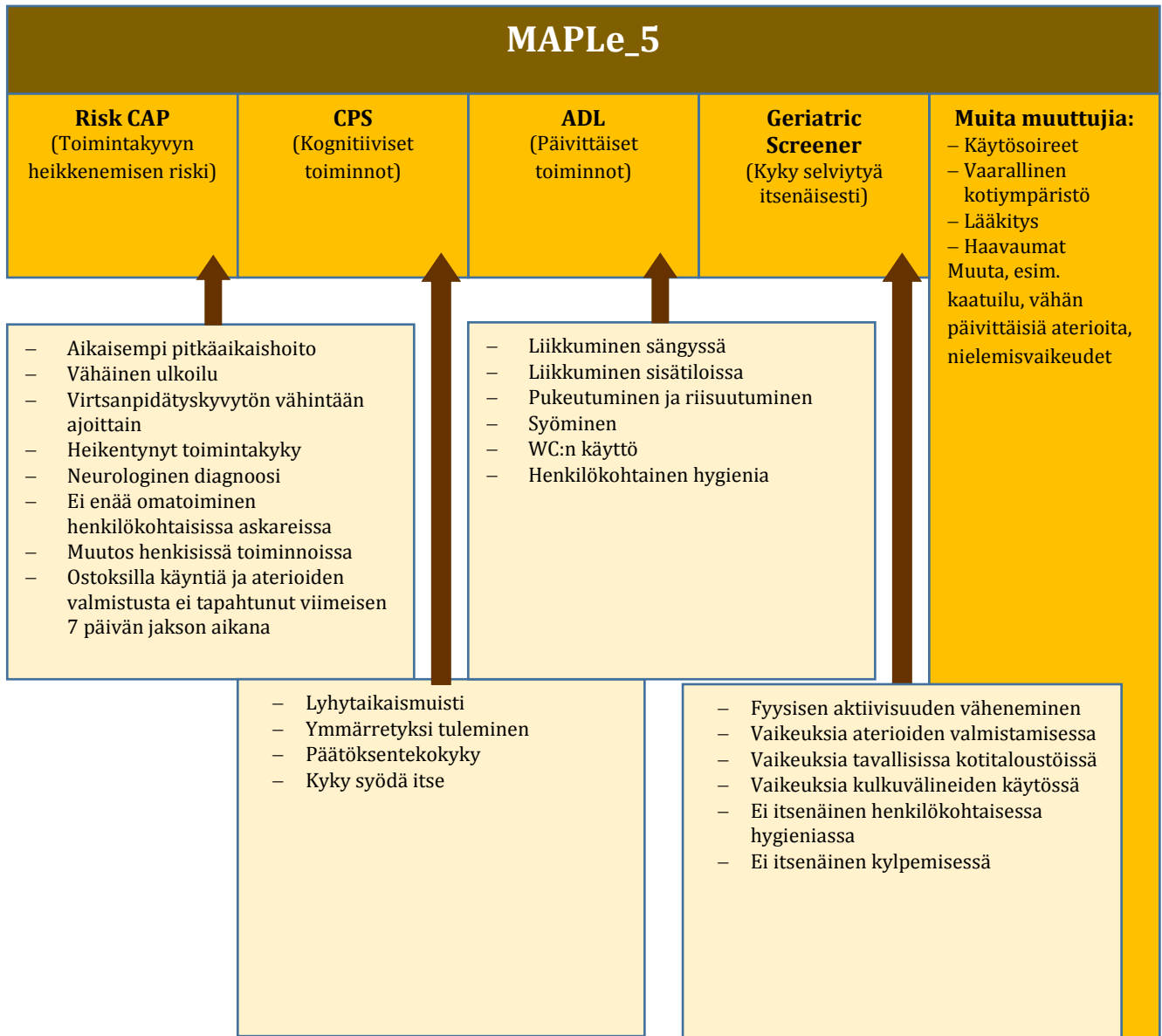
Arviointi ja päätös perustuvat ammatilliseen kokonaisarvioon, joka tehdään vuoropuhelussa asiakkaan ja omaisten kanssa.

RAI Screener Oulun keskeiset mittarit:

Mittari	Kuvaus
ADL (0 – 6)	Antaa tietoa asiakkaan suoriutumiskyvystä päivittäisissä toiminnoissa, esim. liikkuminen kotona, syöminen, wc:n käyttö ja henkilökohtainen hygienia.
IADL (0 – 21)	Arvioi asiakkaan suoriutumiskykyä asioiden hoitoon liittyvissä toiminnoissa, esim. aterioiden valmistus, tavalliset kotitaloustyöt, raha-asioiden hoito, lääkityksestä huolehtiminen, puhelimen käyttö, ostoksilla käynti ja kulkuvälineiden käyttö.
CPS (0 – 6)	Antaa tietoa asiakkaan kognitiivisesta kyvystä: lyhytaikaismuisti, ymmärretyksi tuleminen, päätöksentekokyky ja kyky syödä itse.
DRS (0 – 14)	Mittaa masennusoireita.
CHES (0 – 5)	Arvioi terveydentilan vakautta huomioimalla erilaisten oireiden esiintymisen, päätöksentekokyvyn ja päivittäisten toimintojen suorituskyvyn huononemisen sekä kuolemaan johtavat sairaudet.
Risk CAP	Antaa tietoa heikkenevän toimintakyvyn riskistä.
Geriatric Screener/SRI	Mittaa asiakkaan kykyä selviytyä itsenäisesti.

Tärkeä mittari on MAPLe_5 (*Method for Assigning Priority Levels*), joka sisältää erilaisia osia ja muuttujia ja jota käytetään muun tiedon kanssa arvioitaessa asiakkaan hoidontarvetta. Mittarin arvot vaihtelevat välillä 1 (*pieni palveluntarve*) ja 5 (*erittäin suuri palveluntarve*).

MAPLe_5-asteikon arvo perustuu seuraaviin mittareihin ja muuttujiin:

Perusteet ja palkkiot

Omaishoidon tukea myönnetään omaishoidon tuesta annetun lain ja asetuksen sekä sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön oppaan 2005:30 ”Omaishoidon tuki. Opas kuntien päättäjille” perusteella seuraavassa esitettyjen myöntämisperusteiden ja palkkioluokkien mukaisesti.

Omaishoidon tuen palkkioluokkia on kaksi. Lisäksi maksetaan erillinen palkkio hoidollisesti raskaan siirtymävaiheen aikana. Palkkioluokat määräytyvät hoidon sitovuuden ja vaativuuden perusteella.

Palkkioluokat 2021	Myöntämisperusteet
1) 939,16 €/kk	<ul style="list-style-type: none"> – Hoidettavan hoidon tarve on suuri (MAPLe_5-arvo: 4–5). – Hoidettava ei kykene selviytymään itsenäisesti (SRI: 2). – Hoidettava tarvitsee runsaasti apua päivittäisissä toiminnoissa (liikkuminen, henkilökohtainen hygienia, wc:n käyttö, pukeutuminen ja riisuutuminen, syöminen). – Hoidettava ei suoriudu päivittäisistä asioista (lääkityksestä huolehtiminen, ostoksilla käynti, taloustyöt, aterioiden valmistus) tai tarvitsee niissä huomattavasti apua. – Hoidettavaa ei voi yleensä jättää yksin edes öisin. – Hoitotyö edellyttää hoitajan täyttä työpanosta. – Ilman omaishoitajan työpanosta hoidettava tarvitsisi todennäköisesti ympärivuorokautista hoitoa palveluasunnossa tai laitoshoidossa.
2) 646,97 €/kk	<ul style="list-style-type: none"> – Hoidettavan hoidon tarve on suuri (MAPLe_5-arvo vähintään 3). – Hoidettava ei kykene selviytymään itsenäisesti (SRI: 2). – Hoidettava tarvitsee apua joissakin tai useissa päivittäisissä toiminnoissa (liikkuminen, henkilökohtainen hygienia, wc:n käyttö, pukeutuminen ja riisuutuminen, syöminen). – Hoidettava ei suoriudu päivittäisistä asioista (lääkityksestä huolehtiminen, ostoksilla käynti, taloustyöt, aterioiden valmistus) ilman apua. – Hoito sitoo hoitajaa jatkuvasti tai suuren osan vuorokaudesta. – Ilman omaishoitajan työpanosta hoito edellyttäisi todennäköisesti huomattavan paljon kotipalvelua. Kotipalvelua myönnetään vain hoitotoimenpiteeseen, johon tarvitaan kaksi henkilöä, tai omaishoitajan lakisääteisen vapaan ajaksi.
3) 1016,74 €/kk Hoidollisesti raskas siirtymävaihe	<ul style="list-style-type: none"> – Hoidettava tarvitsee jatkuvasti ja runsaasti henkilökohtaista ympärivuorokautista hoitoa eikä hoidettavaa voi jättää lainkaan yksin. – Esimerkiksi saattohoito tai vaikean sairauden hoito. – Omaishoitajan työpanos on vaihtoehto sairaalahoidolle tai laitoksessa annettavalle saattohoidolle. – Raskaan siirtymävaiheen aikana, kun hoitaja on estynyt tekemästä työtään. – Hoitajalla ei ole tältä ajalta oikeutta vuorottelukorvaukseen tai erityishoitorahaan korvaamaan ansionmenetystä. – Palkkio maksetaan yleensä määräajalta, enintään puolelta vuodelta.

Päätös ja sopimus

Tukipäätöksen tekee omaishoidonohjaaja, ja päätös toimitetaan kirjallisena hoidettavalle. Mikäli tuki myönnetään, hoidettava, omaishoitaja ja kunta tekevät yhdessä hoito- ja palvelusuunnitelman.

Hoito- ja palvelusuunnitelmaan kirjataan

- omaishoitajan antaman hoidon määrä ja sisältö.
- hoidettavalle tarpeellisten muiden sosiaali- ja terveysten palvelujen määrä ja sisältö.
- omaishoitajan hoitotehtävää tukevien sosiaalipalvelujen määrä ja sisältö.
- omaishoitajan vapaan tai muun poissaolon aikaisen sijaishoidon järjestäminen.

Tämän jälkeen kunta ja omaishoitaja tekevät omaishoidon tuesta omaishoitosopimuksen, jossa vahvistetaan myös omaishoitajalle maksettavan palkkion suuruus. Omaishoitosopimukseen kirjataan tiedot

- hoitopalkkion määrästä ja maksutavasta sekä hoitopalkkion maksamisesta hoidon keskeytyessä.
- omaishoitajan oikeudesta vapaapäiviin ja vapaan järjestämisestä.
- sopimustyyppistä: toimeksiantosopimus.

Omaishoidon tuen hakeminen

Omaishoidon tukea haetaan kirjallisesti. Hakulomakkeita saa omaishoidonohjaajalta (katso yhteystiedot alla) ja kunnan verkkosivuilta.

Hakemus liitteineen toimitetaan osoitteeseen

Omaishoidonohjaaja
Vanha Karperöntie 15 B
65610 Mustasaari

Lisätietoja saa omaishoidonohjaajalta, puh. 327 7229.